

Тодорова С. М. – асистент Одеської національної академії харчових технологій.

ПРО ЗНАЧИМІСТЬ МЕТОДОЛОГІЧНОГО ПЛЮРАЛІЗМУ В СУЧАСНОМУ ФІЛОСОФСЬКОМУ ПІЗНАННІ

Філософія не може не зазнавати впливу національної традиції, специфічного духу пізнання, який склався в конкретних історичних, соціокультурних умовах суспільства. В силу цього, осмислюючи соціальний (теоретичний) і соціокультурний досвід розвитку сучасних суспільств, в галузі методології розробляються загальні принципи створення нових пізнавальних засобів. З'ясування умов перетворення позитивних наукових знань про дійсність у метод подальшого пізнання цієї реальності, виявлення ефективності його продуктивного застосування – це і є основним завданням сучасної методології.

Сьогоднішній стан філософської методології характеризується множинністю теоретичних підходів, у яких вирізняються своєрідні методологічні системи. Жодна з існуючих філософських методологій не може набувати ролі абсолютного пізнавального інструментарію. Справді, претендувати на відкриття істини філософія не может хоча б тому, що, як стверджує діалектика, істина завжди відносна. В практичному застосуванні кожний філософський метод повинен бути адекватним предмету дослідження, і він стає продуктивним лише в межах предметної галузі, окресленої її основоположними принципами. Намагання надати тій чи іншій методології універсального пізнавального засобу завдає шкоди і науці, й самій методологічній теорії. Тому у своїх методологічних орієнтаціях слід дотримуватися принципу методологічного плюралізму.

Ще одна особливість новітнього методологічного розвитку – акцент на методологічний обмін і співробітництво. Вітчизняні філософи, науковці широко застосовують методологію західних дослідників (постмодернізм, біхевіоризм, прагматизм, неопозитивізм тощо). І навпаки, західні філософи, політологи, соціологи продовжують вивчати деякі гносеологічні аспекти методології діалектичного та історичного матеріалізму. Так, є достатньо оригінальним теоретичний підхід російського вченого О. І. Шкаратана, який поєднує, по суті, марксизм із структурним функціоналізмом і, частково, з неовеберіанством для аналізу трансформації суспільства.

Філософський плюралізм – результат неоднозначного ставлення і розуміння людиною світу. Методологічна концепція плюралізму у філософії має об'єктивні підстави, оскільки шляхи руху до істини різні. Зараз багатьма вченими визнається той факт, що філософія плюралістична. Адже жодна філософська школа не може заявляти про монополію на істину. Плюралізм стає тут способом реалізації багатоплановості усвідомлення специфіки філософії як відносно самостійного фактору духовного життя суспільства.

Свого часу американський філософ Фейєрабенд багатократно підкреслював тісний зв'язок плюралістичного підходу та гуманізму. На його думку, вчений тільки тоді збереже концепції людини і космосу (а без цього наука неможлива), коли буде застосовувати плюралістичну методологію, тобто різні (в тому числі й альтернативні) концепції, теорії, принципи, стандарти, норми та ін.. Тому, виступаючи проти будь-якого методу, який підтримує одноманітність, філософ називає його «методом обману», так як останній, на його думку, насправді підтримує конформізм, веде до знівечення духовних здібностей, до послаблення сили уявлення і т.д.

Взагалі, підхід методологічного плюралізму, який не сковує – в ім'я «універсальних принципів», «одкровення» або «досвіду» - уявлення вченого, а дозволяє йому використовувати альтернативи загальнопризної концепції. Це дає можливість будь-якому досліднику зайняти критичну позицію по відношенню до будь-якого елемента концепції, будь то закон або так званий емпіричний факт.

Підсумовуючи вище викладене, можна сказати, що концептуальний методологічний плюралізм як засадничий принцип філософського осягнення світу є корінною передумовою різновимірного бачення, розуміння подоланого шляху і перспектив людської цивілізації. Віддаючи перевагу невизначеності, наша сучасність не визнає редукції, однобічного пояснення складного через просте.

Третьяк Виктория Валерьевна – Одесская национальная академия пищевых технологий (ОНАПТ), преподаватель английского языка кафедры иностранных языков, г. Одесса.

СОЦИАЛИЗАЦИЯ ЛИЧНОСТИ СТУДЕНТА В ПОЛИКУЛЬТУРНОМ ПРОСТРАНСТВЕ ВУЗА

В современной системе образования одной из важных задач является подготовка личности студента к эффективной деятельности и общению в поликультурной среде, что связано с осознанием культурного многообразия, толерантным отношением к этому многообразию и способностью к аккультурации индивида.

Подготовка студентов к взаимодействию в поликультурном обществе – проблема, обусловленная не только национальными и религиозными убеждениями общества, но и более глубокими, социально-психологическими особенностями личности: индивидуальностью каждой личности и ее стремлением сохранять и развивать собственную самобытность, а также потребностью людей объединяться не только по национальному признаку, но и в труде, в соответствии с определенными ценностными ориентациями, гендерными и возрастными особенностями, общностью выполняемых профессиональных функций, социальных ролей, социального статуса и т.п.

В связи с этим особую актуальность приобретает формирование личности студента как субъекта поликультурного пространства высшего учебного заведения.

В этих условиях сфера образования должна решать сложнейшую задачу по социализации личности студента, способного нести не только свою национальную культуру, но адекватно влиться в культуру других народностей.

Главными критериями в реализации учебно-воспитательных задач в процессе социализации личности выступают следующие принципы поликультурного образования:

– *принцип диалектической включенности* национальной культуры в мировую, выражающий систему общекультурных императивов, которые присущи в равной степени всем этнокультурным образованиям;

– *принцип историко-культурной и цивилизационной направленности* национального образования, предполагающий необходимость раскрытия исторической обусловленности явлений прошлого и настоящего, изучения фольклора, национального искусства, обычаев и традиций. При этом само понятие «национальная культура» приобретает обширный, всеобъемлющий и многоаспектный смысл как интегративная категория, объединяющая всевозможные аспекты идентификации социума в российской и мировой культуре. Поскольку ментальность формируется как взаимодействие народной философии, религии и фольклора, именно эти составляющие выступают ориентирами в построении педагогических теорий как национального, так и поликультурного образования;

– *принцип поликультурной идентификации и самоактуализации личности*, основанный на включении в региональное содержание образования знаний о человеке и обществе;

– *принцип глобальности культурно-образовательного процесса*, постулирующий развитие целостного поликультурного мировоззрения, коммуникативных особенностей личности в современном мире;

– *принцип поликультурной толерантности и интеробразовательной перспективы*, отражающий механизм этнокультурной идентификации личности в аспекте гармонизации межэтнических отношений [3, 103].

Исходя из вышеназванных принципов, понятие о поликультурном пространстве вуза можно трактовать как многообразие этнокультурных, религиозных, возрастных и гендерных, профессиональных отношений, формирующихся во взаимодействии представителей различных культур, молодежных субкультур учебного заведения, а в личностном аспекте – как принятие этого разнообразия и способность эффективно жить и работать в поликультурной среде.

В Российской Федерации выделяются следующие задачи поликультурного образования:

- глубокое и всестороннее овладение учащимися культурой своего собственного народа как непременное условие интеграции в иные культуры;

- формирование у учащихся представлений о многообразии культур в мире и России, воспитание положительного отношения к культурным различиям, способствующим прогрессу человечества и служащим условиями для самореализации человека;

- создание условий для интеграции учащихся в культуры других народов;